

Raadsvoorstel

Voorstel aan de raad van de gemeente Dantumadiel

Jaartal + zaaknummer : 2026 / 2024-242020
Raadsvergadering d.d. : 15 september 2026
Portefeuillehouder : K. Wielstra
Programma : 5
Programmaonderdeel : 501.1.3
Naam opsteller : S. Stiemsma – Boscha, D. van Gool (E-mail: d.vangool@dantumadiel.frl)
Onderwerp : Beliefsregel pré-mantelsoarchwenjen
Begrotingswijziging : Nee

Vorgesteld raadsbesluit

De raad wordt voorgesteld het volgende besluit te nemen:

1. De 'Beliefsregel pré-mantelsoarchwenjen Dantumadiel 2025' vast te stellen.

Inleiding

De 'Beliefsregel pré-mantelsoarchwenjen Dantumadiel 2025' vertaalt de wens van de gemeente Dantumadiel om een toetsingskader te scheppen voor tijdelijke pré-mantelzorgwoningen. Een pré-mantelzorgwoning biedt inwoners de mogelijkheid om zorg te bieden aan een familielid of andere sociale relatie en stelt mensen in staat om langer thuis te blijven wonen.

Aanleiding

Op 27 februari 2024 heeft de gemeenteraad motie van de fracties BVNL en CDA Dantumadiel aangenomen waarin opgeroepen wordt om een beleidsregel voor pré-mantelzorgwoningen op te stellen voor 1 januari 2025. Ook roept de raad het college op om voor deze beleidsregel het beleid van de gemeente Opsterland als "blauwdruk" te gebruiken.

Voorliggend document

Voor u ligt een uitgewerkte versie van een beleidsregel voor pré-mantelzorgwoningen (zie bijlage 1). Het beleid is mede ingegeven door het beleid zoals dat in 2023 door het college van de gemeente Opsterland is vastgesteld. Dit stuk is aangevuld met andere eisen om tot een ruimtelijke acceptabele tot goede inpassing van beoogde pré-mantelzorgwoningen te komen. Daarnaast is het beleid ook geactualiseerd in verband met de Omgevingswet die sinds 1 januari 2024 van kracht is.

Ter inzage legging

Het document heeft van 15 januari 2026 tot en met 26 februari 2026 ter inzage gelegen. Tijdens de ter inzage legging is één zienswijze aangeleverd, als reactie hierop is de zienswijzenotitie opgesteld (zie bijlage 2). De zienswijze is op het punt 'Toepassing op agrarische erven' gegrond verklaard. De 'Beliefsregel pré-mantelsoarchwenjen Dantumadiel 2025' is op dit punt aangepast.

Aanpassing 'Toepassing agrarische erven'

De indiener pleit voor het toevoegen van de mogelijkheid om pré-mantelzorgwoningen te realiseren op agrarische erven. Deze vraag is begrijpelijk maar gaat niet boven de wens om versterking van het buitengebied tegen te gaan. Daarom is ervoor gekozen om de volgende voorwaarden toe te voegen voor het realiseren van een pré-mantelzorgwoning op een agrarische perceel:

1. de pré-mantelzorgwoning wordt gerealiseerd in bestaande bebouwing;
2. er bebouwing gesloopt wordt en daarvoor in plaats nieuwe bebouwing gerealiseerd kan worden ten behoeven van een pré-mantelzorgwoning.

Er zijn geen andere aanpassingen gemaakt aan de beleidsregel.

Beoogd effect

Met het vaststellen van het voorliggende "Beliefsregel pré-mantelsoarchwenjen Dantumadiel 2025" kan de beleidsregel in werking treden. Deze beleidsregel schept een toetsingskader waarmee pré-mantelzorgwoningen onder voorwaarden vergund kunnen worden. Het voorziet ook in het programmadoel 501.1.3. Vaststellen van beleid over pré-mantelzorg.

Argumenten

1.1 Met het opstellen van een beleidsregel pré-mantelzorgwonen wordt invulling gegeven aan een van de programmadoelen.

Onder programmadoel 5 is één van de activiteiten: “Het vaststellen van beleid over pré mantelzorg-, kangoeroewoningen, flexibel wonen en tiny houses waardoor er ten minste 25 alternatieve woonvormen gerealiseerd kunnen worden.” De “Beliefsregel pré-mantelsoarchwenjen Dantumadiel 2025” voorziet in een kader voor pré-mantelzorgwoningen.

1.2 Met het opstellen van een beleidsregel pré-mantelzorgwonen wordt gevolg gegeven aan een oproep van de raad om dit beleid vast te stellen.

Zoals vermeld in de inleiding is er op 27 februari 2024 een motie aangenomen waarin wordt opgeroepen om een beleidsregel voor pré-mantelzorgwoningen op te stellen. Met het voorliggende stuk wordt gehoor gegeven aan deze motie.

1.3 Het mogelijk maken pré-mantelzorgwonen kan een positief effect hebben op de lokale woningmarkt.

Het mogelijk maken van pré-mantelzorgwoningen zorgt ervoor dat er elders woningen beschikbaar komen die anders niet vrij zouden komen. Dit heeft naar verwachting een positief effect op de doorstroming op de woningmarkt en de gemiddelde woningbezetting. Daarbij biedt het mogelijk maken van pré mantelzorgwoningen een zekere flexibiliteit in de woningvoorraad. Ze worden namelijk tijdelijk vergund. Hierdoor kunnen woonruimten worden toegevoegd die ook weer kunnen komen te vervallen wanneer de vraag verdwijnt.

1.4 Het mogelijk maken van pré-mantelzorgwonen kan een positieve bijdrage leveren aan het sociale leven in wijken en dorpen.

Mogelijkheden voor pré-mantelzorg komen ten goede aan het sociale leven en, zoals eerder vermeld, de leefbaarheid van wijken en dorpen. Het biedt mensen namelijk de mogelijkheid om in hun eigen buurtgemeenschap te blijven wonen. Zodoende kunnen sociale structuren behouden blijven wat bijdraagt aan een leefbare omgeving.

1.5 Het mogelijk maken van pré-mantelzorgwonen kan een positief effect hebben op de beschikbaarheid van de juiste zorg.

Het samenwonen op een kavel in een pré-mantelzorgsituatie kan het voordeel met zich mee brengen dat men sociaal contact heeft en toegang heeft tot adequate zorg. Dit gaat onder meer het proces van vereenzaming tegen. Tegelijkertijd kan het verlenen van pré-mantelzorg de druks enigszins wegnemen bij zorgaanbieders. Juist in het licht van centralisatie en personeelstekorten in de zorg kan dit een uitkomst zijn voor gemeenten met een plattelandskarakter.

1.6 Het mogelijk maken van pré-mantelzorgwonen kan ook indirect de vraag naar nieuwe woonpercelen verlichten.

De mogelijkheid voor pré-mantelzorg heeft nog een indirect voordeel. Door een positief effect op doorstroming vindt er enige verlichting van de woningmarkt plaats. Daarnaast worden bestaande (woon)percelen met het toevoegen van woonruimte efficiënter benut. Dit heeft als gevolg dat de behoefte aan nieuwbouwwoningen vermindert. Er hoeft dan ook minder beslag gelegd te worden op het waardevolle buitengebied voor het realiseren van nieuwe (woon)percelen. Het buitengebied en de karakteristieke dorpsrand komen op deze manier minder onder druk te staan. Naast uitbreidingslocaties wordt hiermee ook minder druk gelegd op inbreidingslocaties.

1.7 Pré-mantelzorgwoningen kunnen worden gerealiseerd zonder (financiële) risico's voor de gemeente.

Pré-mantelzorgwoningen bieden de mogelijkheid om de woningvoorraad (tijdelijk) te vergroten zonder financiële gevolgen voor de gemeente.

1.8 Deze beleidsregel kan worden ingetrokken op het moment dat inzichten of omstandigheden wijzigen.

De mogelijkheid bestaat om deze beleidsregel in te trekken of te wijzigen op het moment dat inzichten of omstandigheden wijzigen.

Kanttekeningen en risico's

1. *Het toevoegen van pré-mantelzorgwoningen kan ten koste gaan van de woonkwaliteit*

Met het toevoegen van pré-mantelzorgwoningen wordt gezorgd voor een verdichting van bestaande bebouwde gebieden. Dit kan leiden tot meer overlast, verminderde privacy of een verhoogde parkeerdruk. Echter zijn in deze beleidsregels voorwaarden opgenomen deze eventuele nadelen zoveel mogelijk in te perken.

Financiën

Het vaststellen van deze beleidsregel heeft geen financiële gevolgen voor de gemeente.

Vervolg en planning

Na vaststelling wordt de 'Beliefsregel pré-mantelsoarchwenjen Dantumadiel 2025' treed deze in werking en wordt de beleidsregel bekend gemaakt op de gemeentepagina en de lokale huis-aan-huis bladen.

Communicatie + Participatie

Participatie

Het ontwerp 'Beliefsregel pré-mantelsoarchwenjen Dantumadiel 2025' heeft van 15 januari 2026 tot en met 26 februari 2026 ter inzage gelegen. Tijdens deze periode hebben inwoners de kans gehad om opmerkingen aan te leveren over de beleidsregel.

Bijlagen

1. Beliefsregel pré-mantelsoarchwenjen Dantumadiel 2025
2. Zienswijzenotitie premantelzorgbeleid

Damwâld, 16 juni 2026

Burgemeester en wethouders van de gemeente Dantumadiel,

de locosecretaris, R. Heeringa

de burgemeester, drs. A. Haga

Raadsbesluit

2026 / 2024-242020

De raad van de gemeente Dantumadiel,

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d.16 juni 2026;

gelet op het bepaalde in de artikelen in de artikelen 5.1 lid 1 onder a van de Omgevingswet juncto artikel 5.36 lid 1 van de Omgevingswet en op basis van artikel 4:81 van de Algemene Wet bestuursrecht (Awb);

Besluit:

De 'Beliefsregel pré-mantelsoarchwenjen Dantumadiel 2025' vast te stellen.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Dantumadiel in zijn openbare vergadering
d.d. 15 september 2026

De raad voornoemd,
de griffier,

de voorzitter,

M. Jonker

drs. A. Haga